

MINISTERSTWO RODZINY, PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ
BIURO PEŁNOMOCNIKA RZĄDU DO SPRAW OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

ul. Nowogrodzka 1/3/5, 00-513 Warszawa, tel. +48 22 461 60 00, fax +48 22 461 60 02
www.gov.pl/rodzina; www.niepelnosprawni.gov.pl; E-Mail: sekretariat.bon@mpips.gov.pl

BON-VI.055.2.2020.BC
(DDP.II.055.12.1.2020.NK)

Warszawa, 23 czerwca 2020 r.

Szanowny Panie,

zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. *o petycjach* (Dz. U. z 2018 r. poz. 870) w związku z petycją, przesłaną za pośrednictwem Kancelarii Prezesa Rady Ministrów do tegoż Ministerstwa w dniu 31 marca 2020 r., oraz za pośrednictwem Kancelarii Prezydenta RP w dniu 13 maja 2020 r., dotyczącą zasad przyznawania i waloryzacji zasiłku pielęgnacyjnego, renty socjalnej, świadczenia uzupełniającego i świadczenia rehabilitacyjnego oraz zwolnienia renty socjalnej z podatku dochodowego, uprzejmie informuję.

Zasady weryfikacji wysokości świadczeń rodzinnych, w tym zasiłku pielęgnacyjnego, określa art. 18 i art. 19 ustawy z dnia 28 listopada *o świadczeniach rodzinnych* (Dz. U. z 2020 r. poz. 111, z późn. zm.).

Na podstawie ww. przepisów, kwoty kryteriów dochodowych uprawniających do świadczeń rodzinnych oraz kwoty świadczeń rodzinnych, a więc także kwota zasiłku pielęgnacyjnego, podlegają co 3 lata weryfikacji, z uwzględnieniem wyników badań prognozy wsparcia dochodowego rodzin. Zakres weryfikacji w drodze rozporządzenia określa Rada Ministrów.

Ostatnia weryfikacja miała miejsce w 2018 r. W ramach tej weryfikacji Rada Ministrów przyjęła dwuetapowy proces podwyższenia wysokości zasiłku pielęgnacyjnego (obowiązującego wówczas w wysokości 153 zł): tj. od 1 listopada 2018 r. zasiłek pielęgnacyjny został podwyższony do wysokości 184,42 zł, a od 1 listopada 2019 r. został podwyższony do wysokości 215,84 zł, tzn. do wysokości odpowiadającej kwocie dodatku pielęgnacyjnego, obowiązującej w momencie przeprowadzanej weryfikacji. Należy zauważyć, że w wyniku ostatnio przeprowadzonej weryfikacji wysokość zasiłku pielęgnacyjnego uległa podwyższeniu po raz pierwszy od 12 lat i w sumie wzrosła o 62,84 zł, tj. o ok. 40% obowiązującej od 1 września 2006 r. kwoty zasiłku pielęgnacyjnego.

W obecnym stanie prawnym, kolejna ustawowa weryfikacja kwot świadczeń rodzinnych, a więc także kwoty zasiłku pielęgnacyjnego, przewidziana jest na 1 listopada 2021 r. i wówczas Rada Ministrów podejmie decyzję o jej zakresie.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom osobom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej w ubiegłym roku Rząd przygotował ustawę z dnia 31 lipca 2019 r. *o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji* (Dz. U. poz. 1622, z późn. zm.) poprawiającą tę sytuację. Ustawa weszła w życie z dniem 1 października 2019 r.

Ustawa jest realizacją zapowiedzi złożonej przez Prezesa Rady Ministrów osobom niezdolnym do samodzielnej egzystencji, które ze względu na naruszenie sprawności organizmu są całkowicie zależne od wsparcia ze strony najbliższych oraz otoczenia, w tym instytucjonalnego, co potwierdza posiadane przez nie orzeczenie wydane przez właściwe organy stwierdzające ich niezdolność do samodzielnej egzystencji.

Podstawowym celem tej ustawy jest zapewnienie dodatkowych środków służących zaspokajaniu potrzeb życiowych osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji, ze względu na zwiększone koszty związane z pielęgnacją, rehabilitacją i opieką medyczną. Osobami uprawnionymi do świadczenia uzupełniającego, zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy, są osoby, które ukończyły 18 lat i których niezdolność do samodzielnej egzystencji została stwierdzona orzeczeniem o całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji albo orzeczeniem o niezdolności do samodzielnej egzystencji, albo orzeczeniem o całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym i niezdolności do samodzielnej egzystencji, albo orzeczeniem o całkowitej niezdolności do służby i niezdolności do samodzielnej egzystencji.

W myśl art. 2 ust. 2 ustawy świadczenie uzupełniające przysługuje osobom uprawnionym, które nie posiadają prawa do świadczeń pieniężnych finansowanych ze środków publicznych albo suma tych świadczeń (wraz ze świadczeniem uzupełniającym) o charakterze innym niż jednorazowe, wraz z kwotą wypłacaną przez zagraniczne instytucje właściwe do spraw emerytalno-rentowych, z wyłączeniem niektórych rent rodzinnych dzieci, zasiłku pielęgnacyjnego oraz innych dodatków i świadczeń wypłacanych wraz z tymi świadczeniami na podstawie odrębnych przepisów przed dokonaniem odliczeń, potrąceń i zmniejszeń, nie przekracza kwoty 1700 zł brutto miesięcznie. Kwota ta, w związku z waloryzacją emerytur i rent, od 1 marca br. została podwyższona z 1600 zł do 1700 zł brutto.

Ustawa *o świadczeniu uzupełniającym(...)* w art. 4 ust. 1 przewiduje różnicowanie wysokości tego świadczenia w zależności od łącznej kwoty świadczeń pobieranych przez osobę uprawnioną ze

środków publicznych (tzw. formuła złotówka za złotówkę). Świadczenie uzupełniające przysługuje w wysokości nie wyższej niż 500 zł miesięcznie, przy czym łączna kwota świadczenia uzupełniającego i świadczeń, o których mowa w art. 2 ust 2 tej ustawy nie może obecnie przekroczyć 1700 zł miesięcznie, z zastrzeżeniem wyłączeń, o których mowa w art. 2 ust. 2.

Jednocześnie należy nadmienić, iż opisane świadczenie jest dedykowane głównie dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji, które, najczęściej nie z własnej winy, znajdują się w trudnej sytuacji finansowej.

Świadczenie uzupełniające jest zwolnione z opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych, więc kwota brutto jest równa kwocie netto, czyli do wypłaty.

Zawarte w ustawie rozwiązanie przewiduje także, iż organ wypłacający to świadczenie nie będzie dokonywał potrąceń i egzekucji ze świadczenia uzupełniającego.

Ze względu na stosunkowo krótki okres, jaki upłynął od wprowadzenia w życie przepisów o nowym świadczeniu, tj. świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji nie planuje się podniesienia jego wysokości, zgodnie z Pana oczekiwaniem do kwoty 1000 zł brutto miesięcznie.

Świadczenie rehabilitacyjne przysługuje osobom objętym ubezpieczeniem chorobowym i ubezpieczeniem wypadkowym (z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej). Przysługuje ono po wykorzystaniu okresu zasiłkowego, jeżeli ubezpieczony jest nadal niezdolny do pracy, a dalsze leczenie lub rehabilitacja rokują odzyskanie zdolności do pracy. Ma ono umożliwić osobie chorej niezdolnej do pracy kontynuowanie leczenia lub rehabilitacji w sytuacji, gdy okres zasiłku chorobowego jest zbyt krótki do odzyskania pełnej zdolności do aktywności zawodowej, a lekarz orzecznik ZUS stwierdzi, że dalsze leczenie lub rehabilitacja lecznicza rokują odzyskanie tej zdolności.

Świadczenie rehabilitacyjne nie przysługuje, jeżeli zachodzą takie same okoliczności, jakie określono w przypadku braku prawa do zasiłku chorobowego. Przesłankami negatywnymi nabycia prawa do świadczenia rehabilitacyjnego jest posiadanie przez ubezpieczonego prawa do:

- emerytury (emerytury pomostowej);
- renty z tytułu niezdolności do pracy;
- zasiłku dla bezrobotnych;
- zasiłku przedemerytalnego;
- świadczenia przedemerytalnego;
- nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego;

- urlopu dla poratowania zdrowia (który przysługuje niektórym grupom zawodowym, np. nauczycielom).

Wymaga podkreślenia, że prawo do świadczenia rehabilitacyjnego wyłączone jest tylko w tych okolicznościach, które wyczerpująco i wyraźnie określone zostały w art. 18 ust. 7 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. *o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa* (Dz.U. z 2020 r. poz. 870). Nie wymieniono w nim renty socjalnej, więc pobieranie tego świadczenia nie uzasadnia odmowy prawa do świadczenia rehabilitacyjnego (renta socjalna nie jest rentą z tytułu niezdolności do pracy). W przypadku zbiegu prawa do renty socjalnej oraz świadczenia rehabilitacyjnego, prawo do renty ulega zawieszeniu (tj. nie jest wypłacana kwota renty), z uwagi na osiągnięty przychód z tytułu pobieranego świadczenia rehabilitacyjnego.

Świadczenie rehabilitacyjne wynosi 90% podstawy wymiaru zasiłku chorobowego za okres pierwszych trzech miesięcy, 75% tej podstawy za pozostały okres, a jeżeli niezdolność do pracy przypada w okresie ciąży - 100% tej podstawy.

Dla celów obliczenia świadczenia rehabilitacyjnego podstawa wymiaru zasiłku chorobowego przyjęta do obliczenia tego świadczenia podlega waloryzacji według zasad określonych w ust. 2 art. 19 ww. ustawy.

Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych ogłasza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, w terminie do ostatniego dnia każdego kwartału kalendarzowego, wskaźnik waloryzacji, obliczony według zasad określonych w przywołanym przepisie, obowiązujący w następnym kwartale.

Zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. *o rencie socjalnej* (Dz.U. z 2019 r. poz. 1455, z późn. zm.) renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

- 1) przed ukończeniem 18. roku życia,
- 2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej — przed ukończeniem 25. roku życia,
- 3) w trakcie kształcenia w szkole doktorskiej, studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy. Ustalenia całkowitej niezdolności do pracy dokonuje lekarz orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. *o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych* (Dz. U. z 2020 r. poz. 53, z późn. zm.).

Celem ustawy *o rencie socjalnej* jest ustanowienie świadczenia gwarantowanego przez budżet państwa, wypłacanego osobom, które w większości nigdy nie osiągnęły samodzielności życiowej, w wieku dorosłym zamieszkują z rodzicami lub też przebywają wiele lat w instytucjonalnych formach opieki, najczęściej w domach pomocy społecznej. Osoby te, z powodu wcześniej powstałej niezdolności do pracy, nie mają możliwości podjęcia pracy zawodowej i nabycia własnych uprawnień do renty z tytułu niezdolności do pracy, a często nawet zdobycia jakichkolwiek kwalifikacji zawodowych. Renta socjalna jest wyrazem szczególnej troski państwa o takie osoby.

Renta socjalna jest jednym ze świadczeń społecznych gwarantowanych przez państwo. Jest to świadczenie pieniężne przysługujące w związku z niezdolnością do pracy. Świadczenie to stanowi rodzaj pomocy finansowej państwa dla osób, które w młodym wieku doznały naruszenia sprawności organizmu i przez to utraciły szansę na samodzielne zarobkowanie.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy *o rencie socjalnej* renta socjalna wynosi 100 % kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy ustalonej i podwyższonej zgodnie z przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Od dnia 1 marca 2020 r. kwota najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy wynosi 1200 zł, tym samym do tej kwoty wzrosła wysokość renty socjalnej.

Przedstawiając powyższe należy zauważyć, że wysokość renty socjalnej uległa znacznej zmianie w 2018 r. w stosunku do poprzednich lat. Przed 1 września 2018 r. renta socjalna stanowiła 84 % kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, natomiast obecnie wynosi 100 %.

Nabycie prawa do renty socjalnej oznacza coroczną możliwość otrzymania tzw. „13. emerytury”, zgodnie z ustawą z dnia 9 stycznia 2020 r. *o dodatkowym rocznym świadczeniu pieniężnym dla emerytów i rencistów* (Dz.U. poz. 321). Świadczenie to przysługuje osobom, które w dniu 31 marca roku, w którym wypłacane jest dodatkowe roczne świadczenie pieniężne, mają prawo do świadczeń określonych w ww. ustawie (z wyłączeniem świadczeń, do których prawo zostało zawieszona na dzień 31 marca).

Osoby uprawnione do renty socjalnej otrzymują również inne świadczenia przysługujące z uwagi na niepełnosprawność.

Osobom tym, oprócz opisanych wcześniej, mogą być wypłacane dodatki mieszkaniowe, o jakich mowa w ustawie z dnia 21 czerwca 2001 r. *o dodatkach mieszkaniowych* (Dz. U. z 2019 r. poz. 2133) oraz dodatki energetyczne na podstawie ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. — *Prawo*

energetyczne (Dz. U. z 2020 r. poz. 833 z późn. zm.). Przysługują im również m.in. uprawnienia do ulg w publicznym transporcie zbiorowym na podstawie ustawy z dnia 20 czerwca 1992 r. *o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego* (Dz. U. z 2018 r. poz. 295) oraz zwolnienie od opłat abonamentowych za używanie odbiorników radiofonicznych oraz telewizyjnych na podstawie ustawy z dnia 21 kwietnia 2005 r. *o opłatach abonamentowych* (Dz. U. z 2019 r. poz.1801, z późn. zm.).

Biorąc powyższe pod uwagę wyjaśniam, że w chwili obecnej nie jest przewidywana zmiana przepisów prowadząca do modyfikacji zasad podwyższania renty socjalnej.

Jednocześnie wyjaśniam, że kwestia wskazana w pkt 3 (zwolnienie z opodatkowania renty socjalnej) leży w gestii Ministerstwa Finansów, dlatego też petycja w tej części została przesłana do tamtejszego Ministerstwa.

Wymaga podkreślenia, że w ramach prowadzonej polityki społecznej intencją Rządu jest nieustanne polepszenie sytuacji osób znajdujących się w trudnym położeniu materialnym, w tym sytuacji osób niepełnosprawnych, co oznacza, że w dalszym ciągu będą podejmowane działania zmierzające do poprawy sytuacji wszystkich osób pobierających niskie świadczenia. Mając na uwadze fakt, iż świadczenia długoterminowe powinny być przy tym bezpieczne, Rząd realizuje swoje podstawowe założenia przy jednoczesnej gwarancji, że ich wypłata musi być niezagrożona i terminowa. Ważnym aspektem jest również konieczność dbania o stan finansów państwa i finansów funduszy celowych, z których wypłacane są opisane świadczenia, co także jest jednym z priorytetów Rządu oraz Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Reasumując należy stwierdzić, iż w tutejszym Ministerstwie nie są prowadzone prace legislacyjne zmierzające do zmian przepisów w zakresie wnioskowanym w petycji (waloryzacji kwot świadczeń o ponad 100%). Nie planuje się ich także w najbliższej przyszłości.

Z poważaniem

Małgorzata Paprota

Dyrektor Biura Pełnomocnika
Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych
/podpisano cyfrowo/

Do wiadomości:

-KP RP - BDK.0600.4798.2018.2.KM – kontakt@prezydent.pl

niepodległa

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI